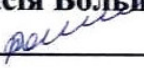


**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

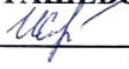
ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Гарант освітньої програми
Анастасія Большакова**


_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Проректор з
навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА**


_____ 2020 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Освітня програма – Психологія

Спеціальність – 053 Психологія

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Харків - 2020

Силабус склала

доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки
Большакова Анастасія Миколаївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи забезпечення
д.психол.н., професор



Анастасія БОЛЬШАКОВА

Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор



Анастасія БОЛЬШАКОВА

Силабус затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету



Алла СОЛЯНИК

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
2	Викладач	Большакова Анастасія Миколаївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	anastasiia_bolshakova@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
5	Рік підготовки	1
6	Семестр	1
7	Лекції (год.)	20
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	30 (практ.), 10 (сем.)
9	Самостійна робота (год.)	120
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	6
12	Загальна кількість годин	180
13	Поточний контроль	Індивідуальне та фронтальне усне опитування, відповідь під час семінару; виконання практичного завдання; презентація майстер-класу; участь у діловій (моделюючій / психологічній) грі; виконання вправи; розв'язання проблемної ситуації; письмове опитування; есе-рефлексія; виступ з рефератом; виступ з презентацією; участь у колективному проекті; виконання індивідуального проекту; оцінка результатів неформальної освіти
14	Підсумковий контроль	Екзамен

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

«Вступ до спеціальності» навчальна дисципліна, яка в контексті сучасних досягнень психологічної науки створює початкову базу теоретичної та практичної професійної підготовки бакалаврів з психології. Дисципліна покликана допомогти здобувачеві досягнути розуміння сутності професійної діяльності психолога, психологічних закономірностей її ефективного здійснення. У процесі вивчення дисципліни здобувачі мають усвідомити зміст професійної діяльності психолога, внутрішньоособистісні та соціально-психологічні фактори її успішності. Окрім цього вступ до спеціальності як навчальна дисципліна покликана сприяти формуванню у здобувачів здібностей до самооцінки, самоконтролю, самореалізації, забезпечити відпрацювання можливих моделей поведінки в ситуаціях взаємодії з різними категоріями отримувачів психологічної допомоги, взаємодіяти з колегами, роботодавцями тощо.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Дисципліна «Вступ до спеціальності» виклається у тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Психологія особистості», «Історія психології», «Загальна психологія», що сприяє створенню цілісного та несуперечливого уявлення про зміст професійної діяльності психолога, предмет психології як науки та її завдання як практичної діяльності.

Своєю чергою, здобутий здобувачами у ході вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» фрагмент професійного досвіду у вигляді загальних та професійних компетентностей, системи знань, умінь, норм і цінностей є теоретичним та практичним підґрунтям подальшого оволодіння професією, вивчення усього подальшого циклу обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів професійної і практичної підготовки та підготовці освітньо-кваліфікаційних робіт (написання курсових робіт, виконання кваліфікаційної роботи).

2.3. Мета вивчення дисципліни – формування системи наукових уявлень щодо категоріального апарату і проблематики психологічної науки та впорядкованих базових уявлень про суттєві аспекти професійної діяльності психолога-дослідника та психолога-практика.

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

- розвиток у здобувачів зацікавленості щодо психології та створення мотивації вивчення циклу психологічних дисциплін протягом навчання за спеціальністю;
- формування у здобувачів системи уявлень про психологічну науку її місце в системі інших наук, структуру та призначення;
- розкриття основних підходів до визначення предмету психології;
- ознайомлення здобувачів з основними напрямками сучасної психології;
- ознайомлення з основними сферами здійснення практичної психологічної діяльності та етичними вимогами щодо її здійснення.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним
- Навички міжособистісної взаємодії,
- Здатність працювати в команді.
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Професійні компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
 - Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
 - Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
 - Здатність дотримуватися норм професійної етики
 - Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
 - Здатність аналізувати соціокультурні процеси та явища з точки зору їх впливу на психічне благополуччя людини
 - Здатність збирати, аналізувати, систематизувати та використовувати у практичній діяльності інформацію щодо психологічних особливостей професійної діяльності у соціокультурній сфері.
 - Здатність використовувати засоби культури та мистецтва у просвітницькій, психопрофілактичній діяльності та наданні психологічної допомоги різним верствам населення.

2.6. Результати навчання.

Вивчення даної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
 - Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
 - Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
 - Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
 - Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

- Скласти та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій
- Скласти та реалізувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо,.
- Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
- Розробляти та реалізувати програми психологічного супроводу професійної діяльності у соціокультурній сфері
- Розробляти та реалізувати психопрофілактичні та психокорекційні (індивідуальні та групові) програми засобами культури та мистецтва
- Планувати, організувати та проводити масові соціокультурні заходи просвітницького та психопрофілактичного характеру (арт-терапевтичні форуми, фестивалі, майстер-класи).

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених здобувачам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу здобувача; пропущені заняття відпрацьовуються; пропуски поточного та тематичного контролю відпрацьовуються. Форму і час відпрацювання здобувач та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на іспиті.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

4. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Предмет, галузі, розділи та види психології

1. Загальне уявлення про психологію як науку. Місце психології в системі наук. Галузі психологічної науки.

2. Види психології: наукова і життєва, академічна і неакадемічна, теоретична і практична, фундаментальна і прикладна психологія.

3. Предмет психології. Функції і форми прояву психіки.

Тема 2. Методи досліджень у психологічній науці

1. Спостереження як метод психологічних досліджень.
2. Експеримент у психологічних дослідженнях.
3. Опитувальні психодіагностичні методи у психологічних дослідженнях.
4. Психодіагностичні тести у психологічних дослідженнях.

Тема 3. Психічна діяльність людини та тварин. Свідомість та несвідомі психічні процеси

1. Свідомість: поняття і відмітні ознаки.
2. Самосвідомість людини.
3. Неусвідомлювані психічні процеси.
4. Структура психічної сфери людини.
5. Структура та види людської діяльності.

Тема 4. Особистість психолога-практика

1. Практична психологія як професія. Психолог-аматор та психолог-професіонал.
2. Види освіти у професійній підготовці психолога. Компетентності психолога.
3. Особистість психолога-професіонала.
4. Етичні принципи діяльності психолога.
5. Академічна доброчесність у здобутті вищої освіти та професійній діяльності.
6. Техніка безпеки, психологічна безпека професійної діяльності та збереження здоров'я психолога

7. Професійне самовдосконалення, супервізія у професійному становленні психолога

Тема 5. Загальна характеристика видів практичної діяльності психолога:

1. психодіагностика,
2. профорієнтація,
3. просвітництво
4. соціокультурні заходи у психопрофілактиці та психологічному просвітництві

Тема 6. Загальна характеристика видів практичної діяльності психолога:

1. психологічне консультування
2. психокорекція
3. використання засобів культури та мистецтва у наданні психологічної допомоги

Тема 7. Загальна характеристика видів практичної діяльності психолога:

1. психопрофілактика,
2. психотерапія
3. реабілітація

Тема 8. Загальна характеристика видів практичної діяльності психолога:

1. розвиток, коучінг
2. активне соціально-психологічне навчання
3. психологічний супровід професійної діяльності у соціокультурній сфері

5. Методи навчання:

Лекція з елементами пояснення; проблемна лекція; лекція-бесіда; лекція-дискусія; лекція-демонстрація (майстер-клас); демонстрація наочних матеріалів; виконання вправ; виконання практичного завдання; презентація майстер-класу; ділові (моделюючі / психологічні ігри); участь у колективному проєкті; дискусія; семінар-опитування; самостійна робота.

6. Форми та методи контролю:

Поточний, тематичний, підсумковий контроль. Індивідуальне та фронтальне усне опитування, відповідь під час семінару; виконання практичного завдання; презентація майстер-класу; участь у діловій (моделюючій / психологічній) грі; виконання вправи; розв'язання проблемної ситуації; письмове опитування; есе-рефлексія; виступ з рефератом; виступ з презентацією; участь у колективному проєкті; виконання індивідуального проєкту; оцінка результатів неформальної освіти.

Підсумковий контроль: екзамен.

76 – 100% від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також здобувач демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

50 – 75 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу здобувач показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Здобувач упевнено відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до екзаменаційної програми.

26 – 50 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді здобувач не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0 – 25 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

Відповідь здобувача демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

7. Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література:

1. Вашека Т. Основи психологічної практики. Київ : НАУ-друк, 2019. 200 с.
2. Дуткевич Т., Савицька О. Практична психологія. Вступ до спеціальності. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 255 с.
3. Москальова А. С. Психологія: вступ до спеціальності: навч.-метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 216 с.
4. Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н. та ін. Основи практичної психології : Підручник. Київ : Либідь, 1999. 536 с.
5. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію : Навч. посібнику. Київ : Каравела, 2010. 232 с.

Додаткова література

1. Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Психологія: вступ до спеціальності. Навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007.288 с.
2. Етичний кодекс психолога. [Прийнято на I Установчому з'їзді Товариства психологів України 18 грудня 1990 р.] Тернопіль, 1996.
3. Кісарчук З. Г., Журавльова Н. Ю., Онищенко Г. І., Юрченко Т. П. Спеціалізована психологічна служба: основні види психологічної допомоги населенню: Київ : Мінчорнобиль, 2005. 46 с.

4. Коропецька О.М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості: Навчальний посібник. К иїв : КНТ, 2016. 438 с.
5. Ніконенко Ю. Основи психологічної просвіти та профілактики. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 192 с.
6. Подшивайлова Л.І., Старинська Н.В. Вступ до спеціальності. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 29 с.
7. Туріщева Л.В. Організація психологічної служби школи. Харків : Основа, 2014. 111 с.
8. Якимчук Б.А. Основи психологічного консультування : Навчальний посібник. Умань : ПП Жовтий О.О., 2013. 204 с.
9. Савчин М. Загальна психологія. Київ : Академія, 2012. 464 с.
10. Сергенкова О., Коханова О. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 296 с.

Інтернет-ресурси:

- Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
- Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> —
- Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.
- Вісник психології і соціальної педагогіки — <http://psych.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> —
- БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.
- Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.
- Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.
- Психологія UA <http://psychologiya.org.ua/>
 - Студентська бібліотека <http://studentbooks.com.ua/>
 - Електронна бібліотека КНЕУ
http://lib.kneu.edu.ua/ua/e_resours_bibl/elek_bibl_litr/
 - Всеукраїнська електронна бібліотека <http://youalib.com/>